

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin pyydystämistä ja häirintää

Hakija

Helsingin yliopisto, Lammin biologinen asema / Juha Tiainen

Asia

Lupahakemus satelliittilähettimien asentamiseen mustarastaille Hämeessä ja Uudellamaalla tutkimustarkoituksessa.

Hakemus

Hakija hakee lupaa satelliittilähettimien asentamiseen enintään 200 mustarastaalle (*Turdus merula*) vuosille 2025–2027. Kyseessä on Helsingin yliopiston Lammin biologisen aseman sekä Max Planck Institut of Animal Behavior -tutkimuslaitoksen tutkimushanke mustarastaan muuttokäyttäytymisestä, talvehtimisesta ja kuolevuudesta. Hankkeessa kerätään seuranta-aineistoa mustarastaan muutosta. Hakija on osallistunut hankkeeseen vuosina 2023 ja 2024 sekä edeltävään hankkeeseen aiemmin. Hanke jatkuu siten, että sen alueellinen edustavuus täydentyy ja ajallisesta kattavuudesta tulee riittävä tilastollisesti pätevien tutkimustulosten saavuttamiseksi. Jos hanke jatkuu esitetyn takarajan jälkeen, hakee hakija jatkolupaa.

Hankkeessa tutkitaan muuton evoluutiota ja selvitetään mustarastaiden yksilöllistä päätöksentekoa sen suhteen, millaisissa oloissa (sää, elinympäristö) ne aloittavat syys- tai kevätmuuton tai siirtyvät talven aikana uudelle alueelle. Ilmaston muuttuessa erityisesti Suomessa mustarastaan muuttokäyttäytyminen, joka on perinnöllisesti säädeltä, on muuttunut populaatiotasolla merkittävästi.

Mustarastaita on tarkoitus valjastaa lähettimillä pääasiassa syysmuuttokausien aikana, mutta hakija tekisi mahdollisuuksien mukaan valjastamisia myös muuttoon valmistautumisaikana ja poikasten itsenäistyttyä, ts. heinä- ja elokuussa sekä kevätmuuton aikana maalisi- ja huhtikuussa. Lähettimien paristojen kesto aika on nykyään pidentynyt, ja ne mahdollistavat puolentoista–kahden vuoden seurannan, mistä syystä muulloinkin kuin syysmuuttokauden aikana on tuloksellista valjastaa lintuja. Syysmuuttokaudet ovat kuitenkin valjastamisen pääajankohta.

Mustarastaita pyydystetään normaaleilla rengastukseen kuuluvilla menetelmillä (lintuverkko, syksyllä myös ääniatruppi lintujen houkuttelemiseksi verkon äärelle). Ne rengastetaan, mitataan ja varustetaan kumilenkillä ("henkseleillä") reppuselkään kiinnitetyllä kevyellä esineiden internettiin perustuvalla SIGFOX-lähettimellä, joka seuraa niiden liikkeitä telemastojen antamilla paikannuksilla. Muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole, sillä tarkoituksena on tutkia luonnonvaraisia lintuja ja niiden luonnollista käyttäytymistä niiden omassa elinympäristössään. Ainoa mahdollisuus on varustaa linnut lähettimellä, minkä jälkeen niitä voidaan seurata passiivisesti. Esimerkiksi rengastus ei anna mahdollisuutta yksilötasoisien muuttokäyttäytymispäätösten tutkimiselle.

Linnun käsittely kestää neljänneksen, mistä aiheutuu sille stressiä, ei kuitenkaan enempää kuin normaalin rengastamisen yhteydessä. Saksassa lähettäjiä on kiinnitetty jo sadoille yksilöille eikä siellä ole havaittu niiden vaikuttavan niiden elämään mitenkään; sama kokemus on hakijalla. Laitteisto on rakennettu sellaiseksi, että se ei

kuormita mustarastaita. Lähettimet valjaineen painavat 2,4 g, kun suomalaiset mustarastat painavat pesimäkaudella n. 95–100 g ja talvikaudella 105–130 g. Siten lähetin painaa enimmillään n. 2,5 % linnun painosta ja 10 % normaalista vuodenaikaisesta painon vaihtelusta.

Lupaa haetaan seuraavien kuntien alueelle: Hämeenlinna, Kerava, Tuusula, Sipoo, Mäntsälä ja Kärkölä. Hämeenlinnassa alueena on Lammin biologisen aseman ympäristö, joka on tutkimus- ja opetustoimintaan varattu luonnonsuojelualue. Muilta osin hakemusalueet eivät sijaitse luonnonsuojelualueilla, Natura 2000-alueella tai sellaisen läheisyydessä.

Hakija on työskennellyt Lammin biologisella asemalla vuodesta 1972 alkaen ja mustarastaiden kanssa vuodesta 2014, joten kyseessä on hakijan hyvin tuntema tutkimusalue ja -laji. Keravalla hakija on rengastanut mustarastaita parikymmentä vuotta ja seurannut niiden populaatiota. Muut kunnat tarjoavat rengastusmahdollisuuksia (esim. ystäväperheiden kotipuutarhoissa), joita mahdollisesti hyödynnetään. Tutkimusalueet muodostavat gradientin vahvasti paikallisista linnuista koostuvasta vahvasti muuttavaan populaatioon. Suomen mustarastat ovat erityinen kohde yhteiseurooppalaisessa tutkimuksessa, koska ne muodostavat osittaismuuttajapopulaation erityisen pohjoisessa.

Hakemus on jatkoa luvalla VARELY/5309/2022. Tutkimushanke ja sen tavoitteet pysyvät samoina. Hakemuksen liitteenä on toimitettu tarkempi selvitys tutkimuksesta ja tutkimusmenetelmistä.

Määräykset, joita hakemus koskee

Mustarastas on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitetun eläinlajin tahallinen pyydystäminen on kielletty. Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänsyklinin kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan mustarastaiden pyydystämiseen ja häirintään alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa 31.12.2027 asti.
- 2 Tällä luvalla satelliittilähettimen saa asentaa enintään 200 mustarastaalle Hämeenlinnan, Keravan, Tuusulan, Sipoon, Mäntsälän ja Kärkölän kuntien alueella.
- 3 Lintuja pyydystäessä ja lähetintä kiinnittäessä on toimittava rengastusluvassa mainituin ehdoin.
- 4 Mikäli toimenpiteiden havaitaan merkittävästi stressaavan tutkimuksen kohteena olevia mustarastaita tai on vaarana, että lintu vahingoittuu, on toiminta lopetettava välittömästi.
- 5 Mikäli toimenpiteitä tehdään perustetuilla luonnonsuojelualueilla, tulee hakijan tarvittaessa erikseen hakea lupaa poiketa näiden alueiden rauhoitusmääräyksistä. Yksityisten luonnonsuojelualueiden osalta lupaviranomainen on alueellinen ELY-keskus.

- 6 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 7 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimesta) ja pyydettyä lupa on esitettävä.
- 8 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 9 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä alueellisten ELY-keskusten kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 10 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun (31.1.) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/2214/2025 varustettuna. Raportista tulee ilmetä 1) kiinnitettyjen lähettimien määrät, kiinnitysajankohdat sekä pyydystyspaikat, 2) tieto toimenpiteiden keskimääräisestä kestoista yksittäisellä linnulla, 3) arvio toimenpiteiden vaikutuksesta mustarastaiden pesintään ja selviävyyteen sekä 4) tieto seurannan onnistumisesta.
- 11 Hakijan tulee pyydettyä luovuttaa paikannusaineisto Varsinais-Suomen ELY-keskukselle suojelutarkoitusta varten. ELY-keskus voi harkintansa mukaan luovuttaa materiaalia kolmansille osapuolille em. tarkoituksessa.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimustarkoituksessa. Tarkoituksena on tutkia muuton evoluutiota mustarastaalla. Suomessa pesivät mustarastat ovat erityisen tärkeä tutkimuskohde kansainvälisessä tutkimushankkeessa pohjoisen sijainnin ja osittaisesti muuttavan populaation johdosta. Lintudirektiivin 10 artiklan mukaan jäsenmaiden on edistettävä luonnonvaraisten lintujen tutkimusta sekä muuta työtä niiden suojelemiseksi.

Muuta keinoa vastaavan tiedon saamiseksi tutkimuskäyttöön ei ole osoitettavissa. Esimerkiksi rengastamalla ei pystytä tarkkailemaan muuttokäyttäytymistä yhtä tarkasti yksilötasolla.

Hakijalla on ollut aiempi poikkeuslupa VARELY/5309/2022 satelliittilähettimien asentamiseen mustarastaille vuosille 2022–2024. Kolmen vuoden aikana lähettimiä kiinnitettiin yhteensä 61. Silloin lupaa haettiin ainoastaan syysmuuttokaudelle 1.9.–31.12., mutta lähettimien kehittymisen myötä nykyään on tarkoituksenmukaista asentaa lähettimiä myös kevätmuuton aikaan sekä poikasten itsenäistyttyä.

Ehtojen mukaan toiminta on lopetettava, jos mustarastaiden havaitaan olevan vaarassa vahingoittua tai merkittävästi stressaantuvan, eli stressaantuvan enemmän kuin on tyypillistä tällaisissa tilanteissa. Hakijalla on vuosikymmenen kokemus mustarastaiden kanssa työskentelystä, joten hänellä katsotaan oleva riittävä osaaminen tällaisten tilanteiden tunnistamiseen ja välttämiseen.

Käytettävät lähettimet ovat enimmillään 2,5 % mustarastaan painosta ja niiden käytöstä on paljon kokemusta, eikä negatiivisia vaikutuksia ole havaittu. Luvan mukaisten toimenpiteiden ei katsota vaarantavan mustarastaiden suotuisaa suojelutasoa.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi), artikkelit 1, 10

Laki sähköisestä asioinnista viranomais toiminnassa (13/2003) 19 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä luvan saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan ja mahdollisen muutoksenhaun jälkeen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Saija Porramo ja ratkaissut yksikön päällikkö Olli Mattila.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi
Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi
Hämeen ELY-keskus kirjaamo.hame@ely-keskus.fi
Uudenmaan ELY-keskus kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi
Hämeen poliisilaitos kirjaamo.hame@poliisi.fi
Itä-Uudenmaan poliisilaitos kirjaamo.ita-uusimaa@poliisi.fi
Hämeenlinna hameenlinnan.kaupunki@hameenlinna.fi
Kärkölä karkolan.kunta@karkola.fi
Kerava kerava@kerava.fi
Tuusula kirjaamo@tuusula.fi
Sipoo kirjaamo@sipoo.fi
Mäntsälä palvelupiste@mantsala.fi
Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry. (KHL) juhani.kairamo@birdlife.fi
Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry. (PHLY) phly@phly.fi
Keski- ja Pohjois-Uudenmaan Lintuharrastajat Apus ry. honkala.juha@gmail.com
Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry. suojelusihteeri@tringa.fi
SLL Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri etela-hame@sll.fi
Tapiola Kanta-Häme - Uusimaa ry. info@tapiolary.com
SLL Uudenmaan piiri ry. uusimaa@sll.fi
Tapiola Kanta-Häme - Uusimaa ry. info@tapiolary.com
Natur och Miljö r.f. kansliet@naturochmiljo.fi

Suoritemaksutta

Tämä asiakirja VARELY/2214/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/2214/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Porramo Saija 04.08.2025 10:20

Ratkaisija Mattila Olli 04.08.2025 10:32

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Turun hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Turun hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Turun hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 32, 20101 Turku

Käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2-4, 20101 Turku

Puhelin: 029 56 42410

Telefax: 029 56 42414

Sähköposti: turku.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.